

Bruselj, 12. julij 2015

Zadeva: Izjava vrha evrskega območja
Bruselj, 12. julij 2015

Na vrhu držav evrskega območja so poudarili, da je bistveno ponovno vzpostaviti zaupanje do grških oblasti, kar je predpogoj za morebitni prihodnji dogovor o novem programu evropskega mehanizma za stabilnost (EMS). Pri tem je ključno, da grške oblasti prevzamejo odgovornost, politične zaveze pa bi bilo treba nadgraditi z uspešnim uresničevanjem.

Država članica evrskega območja, ki EMS zaprosi za finančno pomoč, naj bi, kadar je le mogoče, podobno prošnjo naslovila na MDS¹. Le pod tem pogojem se bo Evroskupina strinjala z novim programom EMS. Grčija bo zato zaprosila za neprekinjeno podporo MDS (spremljanje in financiranje) od marca 2016 naprej.

Zaradi potrebne ponovne vzpostavitve zaupanja z Grčijo Evroskupina izraža zadovoljstvo z zavezami grških oblasti, da bodo nemudoma sprejele zakone, s katerimi bodo uvedle prvi sklop ukrepov. Med temi ukrepi, ki bodo sprejeti s popolnim predhodnim soglasjem institucij, bodo:

¹ Pogodba o EMS, uvodna izjava (8).

do 15. julija:

- racionalizacija sistema DDV ter razširitev davčne osnove, s čimer bodo povečani prihodki;
- ukrepi, s katerimi bo že na začetku celovitega programa pokojninskih reform zagotovljena dolgoročna vzdržnost pokojninskega sistema;
- zagotovitev popolne pravne neodvisnosti statističnega urada ELSTAT;
- popolno izvajanje ustreznih določb Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji, za kar je treba zlasti zagotoviti, da bo fiskalni svet začel delovati pred dokončnim oblikovanjem memoranduma o soglasju ter da bo uvedeno bolj ali manj samodejno zmanjševanje stroškov, če bo prišlo do odstopanj od ambicioznih ciljev glede primarnega presežka, potem ko bodo predhodno pridobljeni nasveti fiskalnega sveta ter odobritev institucij;

do 22. julija:

- sprejetje zakona o civilnem postopku, s katerim bodo korenito prenovljeni postopki in ureditve v civilnopravnem sistemu ter ki lahko znatno pospeši sodne postopke in zmanjša stroške;
- prenos direktive o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij s pomočjo Evropske komisije.

Odločitev o pooblastitvi institucij, da začnejo pogajanja o memorandumu o soglasju, se lahko sprejme takoj, vendar šele potem, ko se bodo začeli pravno izvajati prvi štirje navedeni ukrepi in bo grški parlament potrdil vse zaveze iz tega dokumenta, ki jih bodo preverile institucije in Evroskupina. Ta odločitev bo sprejeta, če bodo dokončani nacionalni postopki ter izpolnjeni pogoji iz člena 13 Pogodbe o ESM na podlagi ocene iz člena 13.1.

Memorandum o soglasju bo lahko uspešno sklenjen le, če bodo reformni ukrepi, ki jih je ponudila Grčija, resno okrepljeni, tako da bo upoštevano močno poslabšanje gospodarskih in fiskalnih razmer, do katerega je prišlo v državi v zadnjem letu. Grška vlada se mora formalno zavezati, da bo okrepila svoje predloge na več področjih, ki so jih identificirale institucije, ter predložila zadovoljiv časovni načrt za zakonodajo in izvajanje, vključno s strukturnimi merili izpolnjevanja, mejniki in kvantitativnimi merili izpolnjevanja, s čimer bo zagotovljena jasna srednjeročna usmeritev politik. V dogovoru z institucijami morajo predvsem:

- izvesti ambiciozne pokojninske reforme ter določiti politike, s katerimi bodo v celoti nadomestili fiskalni izpad, do katerega je prišlo zaradi sodbe Ustavnega sodišča o pokojninski reformi iz leta 2012, ter do oktobra 2015 uvesti klavzulo o ničelnem primanjkljaju ali vzajemno sprejemljive alternativne ukrepe;
- sprejeti bolj ambiciozne reforme proizvodnih trgov z jasnim časovnim načrtom za izvajanje vseh priporočil iz prvega nabora orodij OECD, vključno z nedeljskim trgovanjem, razprodajnimi obdobji, lastništvom lekarn, mlekom in pekarnami, razen farmacevtskih izdelkov brez recepta, v zvezi s katerimi se bodo priporočila začela izvajati v naslednjem koraku, ter sprostitev zaprtih poklicev, kritičnih na makro ravni (npr. prevozov s trajekti). V okviru nadaljnjega ukrepanja glede drugega nabora orodij OECD je treba med prednostne ukrepe vključiti tudi proizvodnjo;
- kar zadeva energetski trg, privatizirati operaterja omrežja za prenos električne energije (ADMIE), razen če je mogoče v dogovoru z institucijami najti druge ukrepe, ki bi imeli enak učinek na konkurenčnost;
- kar zadeva trg dela, temeljito pregledati in posodobiti kolektivna pogajanja, pravico do stavk ter v skladu z ustrezno direktivo in najboljšimi praksami EU kolektivno odpuščanje, skladno s časovnim razporedom in na način, dogovorjen z institucijami. Na podlagi teh pregledov bi bilo treba politike trga dela uskladiti z mednarodnimi in evropskimi najboljšimi praksami ter ne bi smele pomeniti vračanja k starim političnim praksam, ki niso združljive s cilji spodbujanja trajnostne in vključujoče rasti;

- sprejeti potrebne ukrepe za krepitev finančnega sektorja, vključno z odločnim ukrepanjem glede slabih posojil, ter ukrepe za krepitev upravljanja sklada HFSF in bank, predvsem s preprečitvijo vsakršne možnosti političnega vmešavanja, zlasti v postopkih imenovanja.

Grške oblasti morajo sprejeti tudi naslednje ukrepe:

- pripraviti bistveno intenzivnejši program privatizacije z izboljšanim upravljanjem; dragoceno grško premoženje se prenese na neodvisen sklad, ki bo prek privatizacij in na druge načine monetiziral premoženje. Monetizacija premoženja bo eden od virov za načrtovano odplačilo novega posojila EMS in za to, da se v času veljavnosti novega posojila ustvari ciljno določen znesek v skupni višini 50 milijard EUR; 25 milijard EUR od tega zneska bo porabljenih za odplačilo dokapitalizacije bank in drugega premoženja, 50 % vsakega preostalega eura (tj. 50 % od 25 milijard EUR) se bo porabilo za zmanjšanje deleža javnega dolga v BDP, drugih 50 % pa bo namenjenih za naložbe.

Ta sklad bi imel sedež v Grčiji, upravljale pa bi ga grške oblasti pod nadzorom pristojnih evropskih institucij. V dogovoru z institucijami in na podlagi najboljših mednarodnih praks bi bilo treba sprejeti zakonodajni okvir, ki bi omogočal pregledne postopke in ustrezno določanje cen za prodajo premoženja, in sicer v skladu z načeli in standardi OECD glede upravljanja državnih podjetij;

- v skladu z ambicijami grške vlade posodobiti in bistveno okrepiti grško upravo ter pod okriljem Evropske komisije vzpostaviti program za krepitev zmogljivosti in depolitizacijo grške uprave. Po razpravah z institucijami bi moral biti prvi predlog predložen do 20. julija. Grška vlada se obvezuje, da bo v skladu s časovnim načrtom, dogovorjenim z institucijami, dodatno zmanjšala stroške grške uprave;

- v celoti normalizirati svoje delovne metode z institucijami, tudi dejavnost v Atenah, da bi izboljšali izvajanje in spremljanje programov. Vlada se mora o vseh zakonodajnih osnutkih na zadevnih področjih pravočasno posvetovati in dogovoriti z institucijami, preden začne javno posvetovanje o njih ali jih predloži parlamentu. Države članice evrskega območja ponovno poudarjajo, da je izvajanje ključno, in v tem smislu pozdravljajo namero grških oblasti, da do 20. julija zaprosijo institucije in države članice za tehnično pomoč, Komisijo pa za usklajevanje te pomoči;
- z izjemo zakona o humanitarni krizi bo grška vlada z namenom njene spremembe ponovno pregledala zakonodajo, ki je bila sprejeta v nasprotju z dogovorom, doseženim 20. februarja, in ni skladna s prejšnjimi programskimi zavezami, ali določila jasne nadomestne ekvivalente za pridobljene pravice, ki so bile naknadno uvedene.

Navedene obveznosti so minimalne zahteve za začetek pogajanj z grško vlado. Kljub temu pa je bilo sporočilo vrha držav članic evrskega območja jasno: ni nujno, da bo rezultat pogajanj končni dogovor o novem programu EMS, ki bo moral temeljiti na odločitvi o celotnem svežnju (vključno s finančnimi potrebami, vzdržnostjo zadolževanja in morebitnim prehodnim financiranjem).

Države članice evrskega območja so se na zasedanju seznanile, da bo po oceni institucij za financiranja morebitnega programa potrebnih od 82 do 86 milijard EUR. Institucije pozivajo, naj preučijo možnosti za zmanjšanje finančnih sredstev za program z alternativno fiskalno usmeritvijo ali večjimi prihodki od privatizacije. Zaradi ponovnega dostopa do trga, ki je cilj vseh programov finančne pomoči, ni treba več porabiti vseh sredstev. Države članice evrskega območja so se na zasedanju seznanile z nujnimi potrebami Grčije glede financiranja, zaradi katerih je treba zelo hitro doseči napredek pri odločanju o novem memorandumu o soglasju: ocenjeno je bilo, da država potrebuje 7 milijard EUR do 20. julija in dodatnih 5 milijard EUR do sredine avgusta.

Države članice evrskega območja se zavedajo, da je treba zagotoviti, da bo lahko grška vlada poravnala zapadla plačila Mednarodnemu denarnemu skladu in Banki Grčije ter dolžniške obveznosti v prihodnjih tednih, da bi ustvarili pogoje, ki bodo omogočili nemoten zaključek pogajanj. Če pogajanja ne bodo hitro zaključena, bo za to v celoti odgovorna Grčija. Države članice evrskega območja pozivajo Evroskupino, naj nujno razpravlja o teh vprašanjih.

Glede na trenutne izzive v grškem finančnem sektorju bi moral biti del sredstev iz morebitnega novega programa EMS namenjen „varovalnemu fondu“ v znesku od 10 do 25 milijard EUR za bančni sektor, da bi se lahko odzivali na morebitne potrebe bank po dokapitalizaciji in stroške za reševanje, pri čemer naj bi bilo 10 milijard EUR takoj na voljo na ločenem računu EMS.

Države članice evrskega območja se zavedajo, da je hitra odločitev glede novega programa pogoj, da bi omogočili ponovno odprtje bank in preprečili povečanje vseh potrebnih sredstev za financiranje. ECB/EMN bosta izvedla celovito oceno po poletju. Splošni varovalni fond bo omogočal zapolnitev morebitnih kapitalskih primanjkljajev po celoviti oceni, ki bo izvedena po začetku uporabe pravnega okvira.

Obstajajo resni pomisleki glede vzdržnosti grškega dolga. Ta je posledica popuščanja politik v zadnjih dvanajstih mesecih, ki je povzročilo nedavno poslabšanje notranjega makroekonomskega in finančnega okolja. Države članice evrskega območja opozarjajo, da so v zadnjih letih sprejele pomembne sklope ukrepov za podporo vzdržnosti grškega dolga, ki so Grčiji olajšali poravnavo dolgov in bistveno zmanjšali stroške.

Glede na navedeno ter v okviru morebitnega novega programa EMS in v skladu z izjavo Evroskupine iz novembra 2012 je Evroskupina po potrebi pripravljena preučiti možne dodatne ukrepe (morebitno podaljšanje moratorija ali plačilnih rokov), da bi bruto potrebe po financiranju ostale vzdržne. Ti ukrepi bodo odvisni od celovitega izvajanja ukrepov, dogovorjenih v okviru morebitnega novega programa, in bodo obravnavani po prvem pozitivnem zaključku pregleda.

Države evrskega območja poudarjajo, da nominalno zmanjšanje grškega dolga ni izvedljivo.

Grške oblasti ponovno poudarjajo odločno zavezanost glede celovitega in pravočasnega spoštovanja finančnih obveznosti do vseh upnikov.

Če bodo izpolnjeni vsi potrebni pogoji, navedeni v tem dokumentu, lahko Evroskupina in Svet guvernerjev EMS v skladu s členom 13.2 Pogodbe o EMS pooblastita institucije za pogajanja o novem programu EMS, če bo na podlagi ocene iz člena 13.1. ugotovljeno, da so izpolnjeni pogoji iz člena 13 Pogodbe o EMS.

Da bi podprli rast in ustvarjanje novih delovnih mest v Grčiji (v prihodnjih treh do petih letih), bo Komisija tesno sodelovala z grškimi oblastmi, da bi (v okviru različnih programov EU) mobilizirali do 35 milijard EUR za financiranje naložb in gospodarske dejavnosti, vključno z MSP. Kot izreden ukrep in glede na poseben položaj Grčije bo Komisija predlagala povečanje ravni predhodnega financiranja za 1 milijardo EUR, da bi nemudoma spodbudili naložbe; ta ukrep bosta obravnavala sozakonodajalca EU. Grčiji se bodo zagotovile možnosti financiranja tudi v okviru naložbenega načrta za Evropo.
